

stæftigedes to Arbejdere eller derunder, ja, i mange Tilfælde slet ingen. Dette er dog langt fra, hvad man ellers forstaar ved fabrikmæssigt drevne Værksteder. Men hertil kommer endnu, at det netop er disse mindre Bagerier, som for Tiden oplærer de fleste Lærlinge i Faget; de større Bagerier holder kun sjældent Lærling og da som Regel kun een, og i Brødfabrikkerne holdes slet ingen Lærlinge. Enhver Bestemmelse, der griber indskrankende ind i Fagets Lærlingeforhold, rammer altsaa udelukkende de mindre Bagerier, dem, der nærmest kun kan betragtes som Husindustri og som allerede forud har meget vanskeligt ved at klare sig i Konkurrencen over for de større Bagerier, særlig Brødfabrikkerne, som ved deres kostbare Montering med arbejdsbesparende Maskiner og Ovne kan producere det større Brød saa meget billigere, at de have berøvet de mindre Bagerier den overvejende Del af Produktionen af Rugbrød, Sigtebrød og større Hvedebrød, saa de nu mere og mere indskrænkes til Produktionen af det mindre Hvedebrød, som ikke med Fordel kan fremstilles ved Maskine.

Bestemmelsen om, at Lærlingens Deltagelse i Natarbejdet — uden Hensyn til om Arbejdets Natur tillader det eller ej — hver tredje Time skal afbrydes af en hel Times Pause, vil ligefrem føre til aldeles umulige Tilstande i disse mindre Bagerier, hvor der som oftest kun holdes Lærlinge eller højest en Svend og en Lærling.

En saadan Bestemmelse vil derhos virke højest uheldigt paa Forholdet mellem Mesteren og hans Arbejderpersonale; den vil give Anledning til megen Chitane og Spioneri, ja, den vil endog af ildeindede Personer kunne bruges til at paaføre en Mester Ubehageligheder ved at foranledige ham draget til Ansvar for en Lovovertrædelse, i hvilken han maatte slet ikke har gjort sig skyldig, ja, end ikke aner, at den har fundet Sted. Hvem skal i øvrigt kontrollere, at Bestemmelserne i Lovens § 1 overholdes? I Byerne kan Politiet ganske vist gøre dette; men kun ved til ubestemte Tider og uanmeldt at trænge ind i Bagerierne ved Nattetide; men kan det være heldigt?

Men nu paa Landet, hvem skal der vaage over Lovbudsets Overholdelse?

Ligesaa uheldig som vi finde Lovforslagets § 1, ligesaa uheldig finde vi dets § 2.

Vi ere fuldstændig enige med Forslagsstillerne om, at det er ønskeligt, at der skaffes Arbejderne i Bagerfaget den størst mulige Frihed; men saa vidt, som Lovforslagets § 2 gaar, kan Faget ikke gaa, og vi tro heller ikke, at dette er nødvendigt. I Lovforslagets § 2 bestemmes, at de i Bagerierne arbejdende, hver Uge skal have et Fridøgn, som skal begynde om Morgenens Kl. 6, og at dette Fridøgn mindst hver anden Gang skal begynde Søndag Morgen. Dette er et ganske nyt, i vor Lovgivning hidtil ukendt Princip, og det kendes heller ikke i Praxis i noget andet Fag her i Landet.

Hvor ønskeligt det er i og for sig er, at Bageriarbejderne faa den størst mulige Frihed, saa forbyde de for Faget ejendommelige Forhold dog, at Driften ganske standses i et helt Døgn ad Gangen; dette vilde være højest uheldigt, det vilde gribe altfor forstyrrende ind i Bageriets normale Drift og medføre meget ubehagelige Tilstande — ikke blot for Bagerne, men ogsaa for Forbrugerne. I de almindelige Bagerier bages nuomstunder saa godt som ikke Rugbrød, men kun Hvedebrød, Luksusbrød og Rager, kort sagt Varer, som hurtigt tabe deres Velsmag, naar de ikke længer ere friske; disse Varer kunne derfor ikke bages paa Forhaand og havees paa Oplag, men da Forbruget af disse Varer i mange Tilfælde — særlig om Sommeren i høj Grad er afhængigt af Vejret, er det umuligt 24 Timer forud at beregne, hvor meget der behøves, ja, mange Sager saasom Is, Fromager og Geleer kunne slet ikke tilberedes før lige i det sidste Øjeblik, før de skulle forbruges.

Der er i øvrigt ad Frivillighedens Vej udrettet ikke saa lidt i Henseende til et ugentligt Fridøgns Indførelse i Bagerfaget. I Kjøbenhavn og nogle af de større Provinsbyer have de fleste Bagersvende allerede nu et ugentligt Fridøgn; men dette retter sig overalt efter hvad Forretningernes Tærv tillader, og det er i de færreste Tilfælde om Søndagen. Men Erfaringen viser i øvrigt, at en saadan Ordning kun vanskeligt kan gennemføres i de mindre Købstæder og paa Landet, hvor Reglen nu er den, at Svendene give Afkald paa Fridøgnet.

I Betragtning af det her anførte tro vi, at der slet ikke foreligger noget, der gør en speciel Bagerilov nødvendig eller blot ønskelig. Efter vort Skøn er alt, hvad der behøves for Opnaaelse af en rimelig Søndagsfrihed for Bageriarbejderne, kun en Udvidelse af vor Helligdagslov, og for om muligt at bidrage vort til Spørgsmalets heldige, for alle Parter retfærdige og tilfredsstillende Løsning tillade vi os herved at fremsætte Forslag til